

VÝROČNÁ SPRÁVA 2020

Príloha č. 1 / ZHRNUTIE PRE OBČANOV

**OPERAČNÝ PROGRAM
EFEKTÍVNA VEREJNÁ SPRÁVA**

Programové obdobie 2014 – 2020

PRÍKLADY DOBREJ PRAXE

Prioritná os 1 – národný projekt Podpora partnerstva a dialógu v oblasti participatívnej tvorby verejných politík

ZÁKLADNÉ INFORMÁCIE

Projekt Podpora partnerstva a dialógu v oblasti participatívnej tvorby verejných politík realizoval Úrad splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti (ÚSV ROS) v období (apríl 2017 – september 2020). Spolupracovalo na ňom vyše 100 expertov z prostredia mimovládnych neziskových organizácií (MNO), miestnej a regionálnej samosprávy, štátnej správy, ako aj akademického prostredia.

Hlavným cieľom bolo budovať predpoklady, navrhovať kroky, testovať a zavádzať riešenia, ktoré podporujú participatívnu tvorbu verejných politík na národnej, regionálnej a lokálnej úrovni.

Projekt bol financovaný z OP EVS v rámci prioritnej osi 1 Posilnené inštitucionálne kapacity a efektívna VS. Úrad splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti projekt sa realizoval v spolupráci s 12 partnermi z prostredia verejnej správy a mimovládnych neziskových organizácií na základe Partnerskej zmluvy.

- Schválená výška nenávratného finančného príspevku predstavovala sumu 2 340 733,35 EUR.
- Čerpanie nenávratného finančného príspevku na strane ÚSV ROS: 2.119.514,79 EUR – ŠR + EÚ
- Čerpanie nenávratného finančného príspevku na strane partnerov: 129.203,22 EUR – ŠR + EÚ

REALIZÁCIA PROJEKTU – ŠTRUKTÚRA ČINNOSTÍ

Projekt sa realizoval ako jedna komplexná aktivita, ktorá bola vnútorne členená na dve podaktivity:

- **Pilotná schéma participatívnej tvorby verejných politík**
- **Analyticko-metodicko-legislatívna podpora zavádzania participatívnej tvorby verejných politík do praxe**

PILOTNÁ SCHÉMA PARTICIPATÍVNEJ TVORBY VEREJNÝCH POLITÍK

Praktická časť projektu, ktorá predstavovala „živé laboratórium participatívnych procesov“ a zastrešila dvanásť pilotných projektov participatívnej tvorby verejných politík. Podmienkou účasti v pilotnej schéme bol princíp partnerstva a spolupráca subjektov VS a MNO na realizácii pilotného projektu. Zámerom bolo testovať a zavádzať inovatívne postupy zapájania verejnosti do tvorby konkrétnych politík v prostredí miest, obcí, či klastrov obcí, samosprávnych krajov, ako aj ústredných orgánov štátnej správy.

Pilotná schéma bola cenným zdrojom dát pre analytickú činnosť, ktorá predstavovala druhú časť projektu. Vďaka spolupráci medzi ÚSV ROS, subjektom verejnej správy (VS) a konkrétnou mimovládnu organizáciou tak z týchto pilotných projektov vznikne **dvanásť verejných politík, pripravených na zavedenie do praxe, o ktorých priebehu, výsledkoch, ako aj organizáciách a expertoch, ktorí sa o ich vznik pričínili, sa dozviete viac, ak kliknete na linky nižšie.**

1. [Stratégia dlhodobej starostlivosti \(PP1\)](#)

Partneri: ÚSV ROS, Asociácia na ochranu práv pacienta, MZ SR, MPSVR SR, ZMOS

2. **Participatívna realizácia koncepcie rozvoja práce s mládežou (PP2)**
Partneri: ÚSV ROS, Rada mládeže Slovenska, MŠVVaŠ SR
3. **Krajská koncepcia environmentálnej výchovy a vzdelávania a osvetu v Trenčianskom kraji (PP3)**
Partneri: ÚSV ROS, občianske združenie Špirála, Trenčiansky samosprávny kraj
4. **Poskytovanie sociálnej pomoci ľuďom s mentálnym postihnutím a ich rodinám (PP4)**
Partneri: ÚSV ROS, Združenia na pomoc ľuďom s mentálnym postihnutím, Bratislavský samosprávny kraj
5. **Od Levoče po Spišský hrad – politiky medziobecnej spolupráce (PP5)**
Partneri: ÚSV ROS, Centrum antropologických výskumov, klaster obcí Spiša (Spišský Hrhov, Dolňany, Domaňovce, Klčov, Nemešany, Baldovce, Buglovce)
6. **Mesto pre všetkých – integračná stratégia (PP6)**
Partneri: ÚSV ROS, Centrum pre výskum etnicity a kultúry, mesto Svidník a obce z OZ Dukla
7. **Stratégia nakladania s komunálnymi odpadmi v meste Partizánske (PP7)**
Partneri: ÚSV ROS, občianske združenie Priatelia Zeme, mesto Partizánske
8. **Transparentnosť výkonu samosprávy a otvorené dáta (PP8)**
Partneri: ÚSV ROS, občianske združenie Utópia, mesto Hlohovec
9. **Návrh stratégie zabezpečenia prístupnosti pre všetkých (PP9)**
Partneri: ÚSV ROS, Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska, mesto Nitra
10. **Využívanie verejných priestorov a plôch na lokálnej úrovni (PP10)**
Partneri: ÚSV ROS, Inštitút pre dobre spravovanú spoločnosť (SGI), hlavné mesto Bratislava
11. **Trvalo udržateľná mobilita (PP11)**
Partneri: ÚSV ROS, Nadácia Ekopolis, mesto Banská Bystrica
12. **Integrácia marginalizovaných skupín do procesu tvorby verejných politík (PP12)**
Partneri: ÚSV ROS, Rómsky inštitút, obec Lenartov

Príbehy z realizácie participatívnych procesov, zastrešených pilotnou schémou, predstavujeme ako **ŽIVÉ PRÍBEHY PARTICIPÁCIE** a samostatnú časť našej [novej knižnej edícii PARTICIPÁCIA](#).

NA OBČANNOCH ZÁLEŽÍ

ŽIVÉ PRÍBEHY PARTICIPÁCIE

Originálne správy z realizácie participatívnych procesov na Slovensku

https://www.minv.sk/?ros_np_participacia_knizna_edicia_participacia

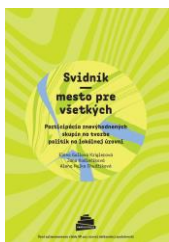

ÚRAD SPOLNOMOCNENIA
VLÁDY SLOVENSKEJ REPUBLIKY
PRE ROZVOJ OBČANSKEJ SPOLOČNOSTI

Participácia: cesta mladých ľudí k politikám je ďalšou publikáciou edície Participácia a súčasne prvou, ktorou predstavujeme jednotlivé pilotné projekty národného projektu Participácia. V nich sme sa v rôznych témach a na všetkých úrovniach verejnej správy pozreli, aký je reálny stav a aké sú možnosti participácie v konkrétnom prostredí a v predmetnej téme. Publikácia, ktorej autorkami sú Katarína Čavojská a Michaela Besedová z [Rady mládeže Slovenska](#), sa zoberá výsostne dôležitou témou zapájania mladých ľudí do verejného života. Z nedávnej histórie poznáme príklady mimoriadnej silnej mobilizácie mladých ľudí, ktoré mali zásadný vplyv na spoločenské zmeny (Nežná revolúcia 1989, Pochody za slušné Slovensko)... [<čítajte viac>](#)

Svidník – mesto pre všetkých je publikácia, ktorá prináša tému participácie zraniteľných skupín na tvorbe verejných politík na lokálnej úrovni. Spracovali ju Elena Gallová Kriglerová, Jana Kadlečíková a Alena Holka Chudžíková z Centra pre výskum etnicity a kultúry - [CVEK](#). Upriamuje pozornosť na to, aby sa pri tvorbe verejných politík na nikoho v meste nezabudlo. V multietnickom, multikultúrnom a multináboženskom prostredí Svidníka je to pre samosprávu veľká výzva a úloha. Mladí, seniori, ľudia so zdravotným alebo sociálnym znevýhodnením, Rómovia, Rusíni, Ukrajinci, grékokatolíci, či pravoslávni sú rovnako dôležitými súčasťami mesta, ako všetci ostatní a robia zo Svidníka nesmierne cenné a zaujímavé miesto... [<čítajte viac>](#)

Participácia v rozvoji environmentálnej výchovy, vzdelávania a osvetvy sa zameriava na zapájanie verejnosti v oblasti riešenia environmentálnej problematiky na úrovni regionálnej územnej samosprávy. Ponúka nový spôsob uvažovania o zodpovednosti a kompetencii samosprávnych krajov voči environmentálnym výzvam. Autor Richard Medal na príklade spolupráce Trenčianskeho samosprávneho kraja a združenia [Špirála](#) popisuje, ako sa za účasti verejnosti tvorila Krajská koncepcia environmentálnej výchovy, vzdelávania a osvetvy. Zdôvodňuje výber participatívnych metód, ktoré sa v procese zapájania verejnosti implementovali a ktoré sa osvedčili. Publikácia predkladá tento návod s ambíciou, že nájde

svojich adresátov a nasledovateľov v ostatných samosprávnych krajoch na Slovensku... [<čítajte viac>](#)

Participácia a odpadové hospodárstvo prináša sumár reálnych skúseností z realizácie participatívneho procesu – zapojenia verejnosti do riešenia tak zásadnej výzvy, akou je nakladanie s komunálnym odpadom na úrovni miestnej územnej samosprávy. Autori Branislav Moňok a Lenka Beznáková z neziskovej organizácie Slovenskí priatelia Zeme približujú participatívny proces vzniku Stratégie nakladania s komunálnym odpadom v meste Partizánske, ktorá vznikla ako výsledok úzkej a dlhodobej spolupráce s mestom Partizánske. Publikácia predstavuje funkčný model spolupráce verejnej správy a expertov z radov občianskej verejnosti a jej cieľom je povzbudiť mestá a obce na Slovensku k participatívnej príprave environmentálnej stratégie... [<čítajte viac>](#)

Prístupné mesto – participácia pri zvyšovaní prístupnosti mesta Nitry približuje prístupnosti miest voči ľuďom so znevýhodnením. Čo je prístupné mesto? Na príklade mesta Nitry ukazuje možnosti a cestu, ako cielene, efektívne a prakticky začať stierať rozdiely medzi občanmi a férovo vyrovnávať ich znevýhodnenia. V Nitre s tímom expertov z Únie nevidiacich a slabozrakých Slovenska úzko spolupracoval tím mesta. Spoločný expertný tím participatívnym spôsobom pripravil Stratégiu prístupnosti mesta Nitra, ktorá bola vypracovaná v súlade s metodikou súťaže o najprístupnejšie mesto – Access City Award, ktorú každoročne vyhlasuje Európska únia. Publikácia ponúka návod, ako so zapojením verejnosti vyrovnávať príležitosti pre všetky skupiny obyvateľov a zabezpečiť právo... [<čítajte viac>](#)

Prístupné mesto – participácia pri zvyšovaní prístupnosti mesta Nitry vám ponúkame aj vo formáte jasná tlač. Ide o výber kapitol z výstupu pilotného projektu venovaného zvyšovaniu prístupnosti a dostupnosti informácií, ktoré môže samospráva využiť pre komunikáciu s občanmi so zdravotným znevýhodnením. Formát jasná tlač rešpektuje a zahŕňa základné princípy tvorby dokumentov tak, aby boli dostupné všetkým občanom. Zdravotné znevýhodnenie nemôže byť príčinou nezapájania ľudí so zdravotným znevýhodnením do rozhodovania a diania v meste či v obci. Ponorte sa do témy prístupnosti informácií a zistite,

aké kroky je potrebné realizovať na to, aby mestá a obce komunikovali naozaj so všetkými... [<čítajte viac>](#)

Participatívne mechanizmy: KTO, ČO, KEDY, AKO? je praktickou príručkou o participatívnych procesoch – participatívnom rozpočtovaní a plánovaní verejných priestorov. Publikácia, ktorú autorsky pripravili zástupcovia združenia Utópia Martina Belanová, Peter Nedoroščík, a Jozef Veselovský je návodom, ktorý má pomôcť samosprávam, ktoré dospeli k presvedčeniu, že občania by mali byť kvalitne informovaní a mali by mať možnosť spolurozhodovať o spoločných peniazoch a verejných priestoroch. Nosnú časť expertného materiálu tvorí Príručka participatívneho rozpočtovania. Publikácia približuje teóriu, východiská a princípy nielen participatívneho rozpočtu, ale aj participácie ako takej. Poznanie teórie umožňuje vytvárať špecifické mechanizmy a postupy participatívneho rozpočtu v danej komunite. Príručka je určená... [<čítajte viac>](#)

Participácia obcí pri rozvoji územných klastrov ponúka jednu z odpovedí na extrémnu fragmentáciu Slovenska z hľadiska obecnej štruktúry a na problémy s tým spojené. Na Slovensku majú dnes až dve tretiny obcí nižší počet obyvateľov ako je tisíc, pritom kompetencie majú rovnaké ako veľké mestá. Malé obce tak nedokážu plnohodnotne poskytovať základné služby svojim občanom. Schodnou a užitočnou cestou je spájanie sa obcí do väčších celkov – klastrov a riešenie niektorých kompetencií spoločne. Autor Miroslav Polák vás originálne prevedie tvorbou Metodiky tvorby strategického rozvojového dokumentu klastra obcí. Publikácia ukazuje cestu, ako prakticky a reálne nastaviť funkčný model spolupráce obcí a zapájania občanov do tvorby verejných politík na úrovni klastrov... [<čítajte viac>](#)

Doprava, mesto a ľudia – participácia v plánovaní udržateľnej mobility sa zaoberá otázkou, ako naplánovať udržateľnú mobilitu v slovenských mestách. Práve mobilita, čoraz výraznejšie ovplyvňovaná nárastom osobnej automobilovej dopravy, sa stáva jedným z najpálčivejších problémov, a to nielen v mestskom prostredí vnútri jasne vymedzených hraníc, ale často aj v jeho bezprostrednom okolí. Publikácia prináša príklad mesta Banská Bystrica, ktoré sa rozhodlo vypracovať plán udržateľnej mobility (PUM). V spolupráci s Nadáciou

Ekopolis zrealizovalo prvý krok, ktorým bolo audit aktuálneho stavu dopravy v meste. Publikácia, ktorú autorsky spracovali Dana Sitányiová a Andrea Štulajterová... [<čítajte viac>](#)

Participácia a plánovanie verejných priestranstiev sa zameriava na zaujímavú tému, ktorá v našich mestách a obciach rezonuje čoraz častejšie. Ide o spoločné, participatívne plánovanie verejných priestranstiev. Funkčný a bezpečný verejný priestor je významným prvkom kvality života obyvateľov mesta či obce a spôsob jeho tvorby priam nevyhnutne vyžaduje spoluúčasť tých, ktorí ho budú dennodenne využívať. Autorka Veronika Prachárová predstavuje postupne ciele kvalitného participatívneho procesu, jednotlivé etapy zásahu do verejného priestranstva, overené postupy a nástroje zapájania verejnosti do plánovania verejných priestranstiev a súčasne upozorňuje aj na riziká takéhoto postupu... [<čítajte viac>](#)

Od obyvateľa k občanovi – atlas inšpirácií, alebo ako začať budovať komunitu ponúka otvorený receptár inšpirácií pre všetkých, ktorí by chceli niečo spraviť pre svoju komunitu, ulicu, štvrť či mesto. Môže to byť predstaviteľ obecného alebo mestského úradu, poslanec, zástupca školy, cirkvi, občianske združenie, kluby, spolky, mladí ľudia, seniori, predstavitelia ktorejkoľvek zo zraniteľných skupín, alebo občan – jednotliviec. Zámerom autoriek Márie Radvákovvej a Ingrid Doležalovej je motivovať a povzbudiť každého, kto vidí a cíti, že by sa pre jeho okolie niečo užitočné či potrebné dalo urobiť, ale stále nenabral odvahu predstúpiť so svojím nápadom pred ostatných obyvateľov, susedov či kolegov, alebo celkom nevie ako na to... [<čítajte viac>](#)

2. vydanie Atlasu inšpirácií prináša 100 inšpirácií ako budovať komunitu. Autorky **Mária Radváková** a **Inge Doležalová** doplnili svoj atlas o výstupy z okrúhlych stolov konferencie NP PARTI – AFTER PARTY, ktorá sa konala v Bratislave v auguste 2020. Atlas inšpirácií je otvoreným a živým dokumentom spolupráce občianskych združení a aktívnych občanov naprieč celým Slovenskom, ktorý môžete aj vy dopĺňať o vaše vlastné aktivity... [<čítajte viac>](#)

ANALYTICKO METODICKO LEGISLATÍVNA PODPORA ZAVÁDZANIA PARTICIPATÍVNEJ TVORBY VEREJNÝCH POLITÍK DO PRAXE

Teoretická časť projektu bola zameraná na rozšírenie poznatkov o stave a možnostiach zapájania verejnosti v každodennom živote verejnej správy. Išlo najmä o robustný analytický výskum, ktorý mapoval stav a možnosti participácie na Slovensku, uplatňované participatívne procesy a postupy, analýzu legislatívnych a právnych predpisov, budovanie znalostnej databázy o participácii, ako aj vytvorením nového vzdelávacieho programu pre pracovníkov VS (60 školených zamestnancov VS). Analytickým tímom expertov projekt ponúkol priestor na realizáciu výskumných aktivít v interiéroch príbehov jednotlivých pilotných projektov, ako aj exteriéroch, teda vo svete mimo pilotnej schémy participatívnej tvorby verejných politík. Analytické expedície, prieskumy neznámych teritórií verejnej správy a metodické prvovýstupy boli postavené na širokom zbere a postupnom vyhodnocovaní procesov a dát. Činnosť na podaktivite sa odohrávala v rámci desiatich pracovných skupín, ktoré zastrešili následné témy a výstupy:

- teoretické východiská participácie
- spôsoby a miera participácie verejnosti
- participatívne procesy (monitoring a hodnotenie pilotnej schémy)
- zapájanie zraniteľných skupín
- prínosy participácie a ich hodnotenie
- participatívne rozpočty a samospráva
- participatívne rozpočty a školy
- legislatíva a participácia
- vzdelávanie a participácia
- budovanie kapacít a participácia

Kľúčové výstupy z podaktivity2 z analytickej činnosti expertných tímov pod názvom **ESENCIA PARTICIPÁCIE**, nájdete ich v našej [novej knižnej edícii PARTICIPÁCIA](#).

ESENCIA PARTICIPÁCIE
Analytické výstupy a štúdie o participácii

NA OBČANNOCH ZÁLEŽÍ

https://www.minv.sk/?ros_np_participacia_knizna_edicia_participacia

ÚRAD SPOLNOMOCNENIA
VLÁDY SLOVENSKEJ REPUBLIKY
PRE ROZVOJ OBČANSKEJ SPOLOČNOSTI

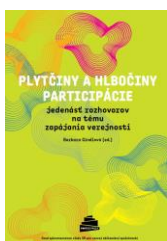
PARTICIPÁCIA

Slovník základných pojmov participácie občanov a verejnosti v kontexte demokracie má v knižnej edícii Participácia výnimočné postavenie, a nielen preto, že na Slovensku vychádza po prvýkrát. Jednou z významných zistení a úloh expertných tímov národného projektu bola potreba reagovať na absenciu základnej terminológie pre oblasť participácie. Na problém nejasnosti, neznalosti či nezrozumiteľnosti mnohých pojmov sme narážali na každom kroku. A práve národný projekt ponúkol možnosť definovať, vysvetliť, utriediť a vniesť do slovenčiny pojmy, s ktorými pri zapájaní verejnosti pracujeme. Autorský tím pod vedením **Jany Plichtovej a Anny Šestákovéj** spracoval 102 základných hesiel z viacerých vedných disciplín... [<čítajte viac>](#)

HLAS MENŠÍN – Dvanásť prípadových štúdií zo zapájania zraniteľných skupín do tvorby verejných politík je prvou publikáciou novej knižnej edície. Vznikla v spolupráci s Centrom pre výskum etnicity a kultúry – [CVEK](#) a podieľali sa na nej autorky: Elena Gallová Kriglerová, Jarmila Lajčáková, Alena Holka Chudžíková, Jana Kadlečíková, Zuzana Havířová a Ivana Rapoš Božič. V **Hlase menšín** sme sa na participáciu a predovšetkým na prístup k zapájaniu verejnosti pozreli očami zraniteľných skupín. Výskumný tím expertiek CVEK-u podáva v dvanástich prípadových štúdiách správu o stave zapájania občanov, ktorí nepatria do „väčšiny“ a ich účasť na správe vecí verejných môže byť (a spravidla aj býva), rôznymi spôsobmi sťažená... [<čítajte viac>](#)

Ako spracovať záverečnú publikáciu k projektu? Ako najlepšie predstaviť expertky a expertov, ktorí na projekte spolupracovali? Ako zrozumiteľne prezentovať témy a problémy, ktoré prebádali? Ako sprostredkovať esenciu z realizovaných expedícií za lepším pochopením participácie? Odpoveďou je knižka **Plytčiny a hlbociny participácie**, ktorá vám ponúkne jedenásť neopakovateľných rozhovorov o zapájaní verejnosti. Práve formát rozhovoru ponúkol priestor pre otvorený dialóg expertov, ktorí sa vracajú zo svojich jedinečných výprav za hlbším poznaním o participácii... [<čítajte viac>](#)

Publikácia **Participatívne procesy v praxi – čítanka participatívnej tvorby verejných politík** predstavuje originálny pohľad na dvanásť projektov, ktoré umožnili skúmať postupy a metódy zapojenia verejnosti v praxi verejnej správy, a to na každej úrovni. Autori prípadových štúdií vás nielen uvedú do témy, predstavujú hlavné a vedľajšie postavy, či zoznámia s použitými metódami participácie, ale vás aj bezpečne prevedú zápletkami a nástrahami participatívneho procesu. Každý príbeh ponúka vlastné a jedinečné rozuzlenie. Či ide o ukončený príbeh, alebo príbeh s otvoreným koncom, posúďte sami... [<čítajte viac>](#)

Druhé rozšírené vydanie publikácie **Participatívne procesy v praxi – čítanka participatívnej tvorby verejných politík** vzniklo v reakcii na odborné posudky recenzentov PhDr. Petra Jüptnera, PhD., z Fakulty sociálnych vied Univerzity Karlovy v Prahe a doc. Ing. Miriam Šebovej, PhD., z Ekonomickej fakulty Technickej univerzity v Košiciach. Druhé vydanie je doplnené o hlbší úvod do témy, ktorý čitateľovi uľahčí vstup do problematiky, ozrejmi východiská, objasní terminológiu, ako aj priblíži aj bariéry a riziká participácie. Pri jednotlivých pilotných projektoch – konkrétnych príkladoch tvorby verejnej politiky v rôznych oblastiach – sú pre lepšiu identifikáciu témy uvedené kľúčové slová... [<čítajte viac>](#)

Zbierka otázok a odpovedí o participatívnom rozpočte je určená všetkým dobrým úradníkom, voleným zástupcom, ale aj aktívnym občanom, ktorí sa púšťajú do realizácie participatívneho rozpočtu vo svojej samospráve. Zbierka pomáha pochopiť mechanizmus a nastaviť očakávania od participatívneho rozpočtu a nabáda k realizovaniu kvalitného a zmysluplného participatívneho procesu. Je doplnená množstvom citátov a príkladov dobrej praxe predovšetkým z domu, ale i zo zahraničia. S pribúdajúcimi skúsenosťami slovenských samospráv a rozšírením zberu dobrej zahraničnej praxe, má ambíciu neustále sa rozširovať. Zbierka otázok a odpovedí je otvorenou knihou, ktorá bude plniť svoj účel len vtedy, keď v nej každý nájde odpoveď na otázky, pre ktoré po nej siahol v prvom rade... [<čítajte viac>](#)

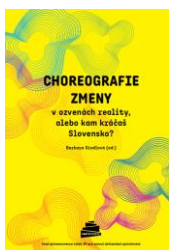
PARTICIPOVAŤ? PARTICIPOVAŤ! – učebnica participatívnej tvorby verejných politík je jedným z praktických výstupov národného projektu. Vznikla v spolupráci so skúsenými lektormi a autormi Partners for Democratic Change Slovakia (PDCS). Prečo vznikla? Jedným z pilierov otvoreného vládnutia je zapájanie verejnosti do tvorby verejných politík – participácia. Zodpovednosť iniciátora a sprievodcu participatívnymi procesmi leží na pleciach verejnej správy. Ako však vo verejnej správe očakávať pozitívny prístup k participácii, keď chýbajú odborne pripravení ľudia, relevantné informácie, vzdelávacie programy a podpora participatívnych procesov? Národný projekt reagoval na absenciu podporných nástrojov pre zavádzanie participácie do praxe verejnej správy prípravou a... [<čítajte viac>](#)

Spôsoby a miera participácie I. – výsledky reprezentatívneho výskumu o participácii na Slovensku je publikácia, ktorá sumarizuje zistenia z reprezentatívneho výskumu autoriek Jany Plichtovej a Anny Šestákovej zameraného na prieskum postojov občanov k participácii. Analýza detailne spracováva témy: hodnotenie kvality vládnutia, miera účasti na rôznych formách participácie, hodnotenie občianskej spoločnosti a princípy demokratického štátu. Prieskum objasňuje dôvody, prečo verejnosť neparticipuje. Výsledky ukazujú, či sa z pohľadu občanov vláde v roku 2018 darilo vytvárať priestor pre participáciu občanov na tvorbe verejnej politiky a či vláda vytvárala dostatočné podmienky, ktoré by umožnili všetkým vrstvám spoločnosti ovplyvňovať politické rozhodovanie a či si politickí reprezentanti... [<čítajte viac>](#)

Spôsoby a miera participácie II. analyzuje faktory a premenné, ktoré ovplyvňujú mieru a spôsoby participácie. Na rozdiel od prvej časti analýzy, ktorá podáva prevažne deskriptívny popis výsledkov z reprezentatívneho prieskumu, cieľom druhej časti je identifikovať tie premenné, od ktorých závisí miera participácie. Výsledky výskumu majú zásadné implikácie pre verejné inštitúcie, ktoré majú ambíciu dosiahnuť zvýšenie participácie, keďže odhaľuje a porovnáva silu vzťahu jednotlivých premenných k participácii. Analýza má snahu odpovedať aj na otázky: Ako zvýšiť ochotu občanov participovať na masových aktivitách v prospech kolektívneho dobra? Sú dôležité skôr individuálne charakteristiky ako sú sociodemografické či socioekonomické premenné, alebo je dôležitejšia znalosť a prehľad o politike, či... [<čítajte viac>](#)

Choreografie zmeny: v ozvenách reality, alebo kam kráčaš Slovensko? predstavujú cyklus panelových diskusií expertov, ktoré sme realizovali po celom Slovensku. Snahou bolo ponúknuť reflexiu doby, ktorej sme súčasťou. Publikácia ponúka sumarizáciu rozhovorov, do ktorých boli zapojení experti z rôznych sfér života, pôsobiaci v oblasti sociológie, sociálnej psychológie, práva, verejnej správy, tretieho sektora, lokálnej politiky, etnografie, pedagogiky, rozvojových stratégií a sociálneho podnikania, ale aj umenia – spisovatelia, fotografi, divadelníci. Rozhovory zachytávajú svoju topografiu „zraniteľných a zerodovaných“ území výkonu verejných politik... [<čítajte viac>](#)

Kľúčové výstupy z podaktivity2 z analytickej činnosti expertných tímov pod názvom **AKO NA TO – PRAKTICKÉ METODIKY A NÁVODY PRE PARTICIPATÍVNY PROCES**, nájdete ich v našej [novej knižnej edícii PARTICIPÁCIA](#).

NA OBČANNOCH ZÁLEŽTÍ

AKO NA TO?

Praktické metodiky a návody pre participatívne procesy

https://www.minv.sk/?ros_np_participacia_knizna_edicia_participacia

ÚRAD SPRÁVNOJ ČINNOSTI
VLÁDY SLOVENSKEJ REPUBLIKY
PRE ROZVOJ OBČANSKEJ SPOLOČNOSTI

PARTICIPÁCIA

Metodika zapájania zraniteľných skupín na lokálnej úrovni predstavuje mechanizmus zapájania menšinových a znevýhodnených skupín do tvorby verejných politik. Verejná politika sa netvorí len na národnej úrovni – práve na úrovni miest a obcí prijímajú samosprávy množstvo opatrení a politik, ktoré majú priamy dopad na obyvateľov. Ak chcú byť

samosprávy efektívne a chcú opatrenia realizovať pre všetkých obyvateľov, mali by sa témou participácie, teda vŕahovania verejnosti do tvorby verejnej politiky, aktívne zaoberať. Autorky Elena Gallová Kriglerová, Jana Kadlečíková a Alena Holka Chudžíková objasňujú, prečo je pre samosprávu výhodné zohľadniť hlas verejnosti a tvoriť svoje verejné politiky participatívne... [<čítajte viac>](#)

Najčastejšou otázkou, ktorú sme počas realizácie národného projektu dostávali, bolo: Ako na to? Ako vôbec začať participatívny proces? Existuje samozrejme niekoľko návodov. Publikácia **Analytický rámec pre plánovanie a hodnotenie projektov verejnej participácie** autoriek Jany Plichtovej a Anny Šestákovéj je jedným z nich. Metodika predstavuje moderný, veľmi otvorený a kreatívny prístup ako robiť participatívne procesy, pretože odmieta participatívny proces uväzniť v konkrétnom vzorci, ale naopak, podporuje tvorivosť a riešenia, ktoré sú šité na mieru. Manuál je teda myslený ako mapa otázok a alternatív, o ktorých treba premýšľať a ktoré treba zvážiť pri plánovaní a realizácii verejnej participácie... [<čítajte viac>](#)

Ako merať kvalitu participatívnych procesov je publikácia, ktoré reaguje na absenciu univerzálnej metódy hodnotenia participatívnych procesov. Dôvodom je, že koncept participácie nemá jednotnú definíciu a neexistujú všeobecne prijímané kritériá hodnotenia. Hodnotenie participatívnych procesov je však dôležité, a to nielen pre všetky zainteresované strany (organizátorov a účastníkov), ale aj pre verejnosť ako takú. Hodnotenie je žiaduce z finančných dôvodov (ako záruka toho, že sa verejné zdroje používajú zmysluplne), z praktických dôvodov (ako prostriedok identifikácie chýb a poučenia sa z nich), z etických dôvodov (napríklad za účelom posúdenia miery reprezentatívnosti, inklúzie, vyváženej a spravodlivosti), či z výskumných dôvodov (prehĺbiť poznanie o tom, čo sa vlastne deje v participatívnych procesoch)... [<čítajte viac>](#)

Rakúske štandardy účasti verejnosti – odporúčania pre dobrú prax sú príkladom dobrej praxe zo zahraničia. Každý participatívny proces je originálny, naprogramovaný na potreby témy a cieľových skupín, preto pri zapájaní verejnosti nie je možné postupovať šablónovito, držať sa jediného postupu, tým by sa esencia toho, čo má participácia prinášať –

kreatívne hľadanie možností ako dosahovať dlhodobou uspokojivé riešenia – úplne znehodnotila a vytratila. Viac ako inde je práve pri aplikácii participatívnych postupov vhodné učenie sa praxou. Prinášame vám skúsenosť, ktorá vám môže pomôcť a uľahčiť vám cestu pri zapájaní verejnosti do tvorby verejných politík vo vašom meste, obci, kraji, rezorte. Rakúske štandardy na prvý pohľad netradične vznikli na podnet úradníkov a úradníčok. Vyvracajú tým predpoklad,... [<čítajte viac>](#)

Kľúčové výstupy z podaktivity2 z analytickej činnosti expertných tímov pod názvom **PARTICIPATÍVNE ROZPOČTY NA ŠKOLÁCH**, nájdete ich v našej [novej knižnej edícii PARTICIPÁCIA](#).

VARIÁCIE PARTICIPATÍVNEHO ROZPOČTU
 Participatívny rozpočet v samospráve, na školách,
 spoločenská hra Nie je mesto ako mesto

https://www.minv.sk/?ros_np_participacia_knizna_edicia_participacia

Nie je škola ako škola je publikácia, ktorá v prvom rade predstavuje študentom a pedagógom stredných škôl pojem participácia a následne prezentuje jeden z jej nástrojov – participatívny rozpočet. Participatívny rozpočet je výbornou príležitosťou pre študentov, aby si zažili participáciu na vlastnej koži. Dokonca, či predovšetkým aj tí, ktorí by sa sami do žiadnej aktivity nezapojili. Publikácia Dominiky Halienovej sumarizuje a vyhodnocuje skúsenosti z prvého ročníka parti rozpočtov na školách a súčasne krok za krokom prevedie záujemcov o spustenie parti rozpočtu na ich školách, ako postupovať. Bonusom je špeciálne a pre tento účel vyvinutá dosková spoločenská hra Nie je mesto ako mesto autorky Alexandry Hrabínovej... [<čítajte viac>](#)

Spoločenská hra Nie je mesto ako mesto žiakom hrovou formou približuje ako funguje participatívny rozpočet vo fiktívnom meste. Doska hry zobrazuje fiktívne mestečko Participatívne, ktoré má svoje mestské štvrte: nudnú, upchatú, špinavú, bifľošskú, ignorantskú. Hra začína príbehom, ktorý hovorí, že v mestečku sa práve konali komunálne voľby. Novozvolený primátor vie, že obyvatelia poznajú problémy svojho mesta najlepšie, a preto by mali spolurozhodovať o tom, kam peniaze z mestského rozpočtu pôjdu. Hráči sa stávajú obyvateľmi mesta a aktívne preberajú časť zodpovednosti za svoje okolie. V piatich skupinkách (mestských štvrtiach) diskutujú o problémoch a konkrétnych riešeniach na zlepšenie života vo svojom susedstve... [<čítajte viac>](#)

Metodika pre zavádzanie témy participácie do výučby Nie je občan ako občan vznikla ako následok realizácie participatívnych rozpočtov na stredných školách, ktorý prebudil u študentov i pedagógov veľký záujem hlbšie poznať zmysel, možnosti a metódy zapájania verejnosti do vecí verejných. V spolupráci s Inštitútom pre aktívne občianstvo vznikla metodika pre učiteľov, ktorej cieľom je podporiť témy participácie a aktívneho občianstva vo výuke. V metodike učители nájdu päť originálnych aktivít na rozšírenie a oživenie vyučovania a mimoškolských aktivít na tému participácia. Aktivity prinášajú do triedy gamifikáciu ako nový trend vo vzdelávaní a využívajú zážitkové a interaktívne metódy... [<čítajte viac>](#)

SUMARIZÁCIA, alebo čo priniesla realizácia národného projektu NP PARTI?

- [Realizáciu 12 pilotných projektov participatívnej tvorby verejných politík na štyroch úrovniach VS.](#)
- V rámci výskumu participácie otvorila nové témy:
 - [teoretické východiská participácie,](#)
 - [spôsoby a miera participácie verejnosti,](#)
 - [participatívne procesy](#) (monitoring a hodnotenie pilotnej schémy),
 - [zapájanie zraniteľných skupín do tvorby verejných politík,](#)
 - [prínosy participácie a ich hodnotenie,](#)
 - [participatívne rozpočty a samospráva,](#)
 - [participatívne rozpočty a školy,](#)
 - [legislatíva a participácia,](#)
 - [vzdelávanie a participácia,](#)
 - [budovanie kapacít a participácia.](#)
- Zabezpečila vyše **70 odborných výstupov (analýz, metodík, príručiek, publikácií)**, vrátane piatich spracovaných legislatívnych návrhov.
- Ponúkla **145 informačných podujatí**, ktoré vytvorili priestor pre viac ako **4000 účastníkov**.

- Etablovala novú **knižnú edíciu PARTICIPÁCIA** a **znalostnú databázu výstupov** (www.participacia.eu).
- Zabezpečila spracovanie a otestovanie nového **vzdelávacieho programu Participatívna tvorba verejných politík pre pracovníkov VS a zástupcov MNO**, vyškolila 59 úspešných absolventov, vytvorila učebnicu k vzdelávaciemu programu **Participovať? Participovať! (PDF, 7 MB)**, **elektronický vzdelávací obsah na webe** (e-learning) a v spolupráci s ÚSV ROS vytvorila priestor pre prípravu trénerov.
- Naštartovala **pilotnú schému zavádzania participatívnych rozpočtov v prostredí 16 stredných škôl v Trenčianskom kraji (2019), ktorú sme v roku 2020 rozšírili do 95 stredných škôl v Trenčianskom, Bratislavskom a Trnavskom kraji a pre 12 základných škôl v spolupráci s mestom Trenčín a Nadáciou otvorenej spoločnosti**.
- Vytvorila nový vzdelávací produkt, ktorý prináša **tému participácie mladých do stredných a základných škôl** (**Nie je občan ako občan, Nie je mesto ako mesto, Nie je škola ako škola**).
- Vypublikovala viac ako štyridsať rozhovorov s expertmi a existujúcimi „ambasádormi participácie“, zverejnených v **Newsletteri NP PARTI**, ako aj pravidelné správy z podpalubia realizácie projektu v rámci formátu **Z denníkov**.

V súčasnej dobe realizujeme pokračovanie národného projektu **Podpora partnerstva a dialógu v oblasti participatívnej tvorby verejných politík II.** (NP PARTI II.), ktorého reformný zámer bol schválený v septembri 2022.

KDE NÁJDETE VIAC INFORMÁCIÍ?

- **Informácie o projekte na web stránke ÚSV ROS:** https://www.minv.sk/?ros_np_participacia
- **FB stránka NP PARTICIPÁCIA:** <https://www.facebook.com/npparti>
- **Znalostná databáza k projektu:** www.participacia.eu
- **Youtube kanál:** <https://www.youtube.com/channel/UC7hadOqtkSwd8ACTPh5CdUA>